

שבוע החינוך בלה-גומרה כמקפצה לשינוי

Dropout out – מרימים מפרשים ומפליגים!

לבנות מודל עתידי שלה ולהתחייב להיכנס לתהליך של שינוי מתוך ידיעה שהוא יארך בין שלוש לחמש שנים, וכל זאת בפרק זמן כה קצר, אינו מוכר לנו משום מקום.

רקע

סיפור שהחל לפני חמש שנים

כל תהליך שינוי מתחיל עם אדם אחד או קבוצה אחת שמזהה צורך או אתגר ושואלת: "מה אם?"

במקרה של הכפרים סן טייגו ואלהחרו שבאי לה גומרה השאלה הגיעה מקהילת ההורים. את הקשר עם המכון יזמה שירלי מילו, תושבת האי, אמא לילדים במערכת החינוך המקומית, פעילה בוועד ההורים ובמיזמים קהילתיים בתחומים שונים. שירלי שאלה: מה אם נבדוק ברצינות מדוע יש נשירה גבוהה של תלמידים בבית הספר המקומי? ומה אם נמציא מחדש את בית הספר כדי למנוע תופעה זו?

הדיאלוג בין שירלי לבין יעל מהמכון לחינוך דמוקרטי החל לפני כמה שנים והתנהל בעצלתיים. ההזדמנות הגדולה לפעולה נוצרה עקב המפגש

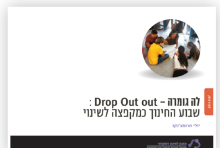
הקדמה למסע

רק זה מסכם מסע ליצירת שינוי עמוק בחינוך בכפרים סן טייגו ואלהחרו שבאי לה גומרה בקיץ 2014. המניע למסע היה אתגר חינוכי חברתי גדול - נשירה רבה של תלמידים ממערכת החינוך. בפועל עסקנו לא רק באתגר זה אלא גם בהקשר הרחב: כיצד בונים חינוך משמעותי וטוב יותר לילדי האי.

בפרק זה נספר כיצד החל המסע, מהו הנרטיב של הכפרים והסיבות ליציאה לדרך. לאחר מכן נתאר את תמונת העתיד לחינוך שיצרו משתתפי המסע ונציג כמה מהמשימות המעשיות, לטווח הקצר והארוך, שיתרגמו את תמונת העתיד למציאות.

בחרנו לשתף אתכם בסיפור זה משום שהוא ייחודי שונה משאר תיאורי המקרה שמוצגים בספר. ייחודיותו היא ברוחב ובעומק השינוי שהעזה להבנות קבוצה של אנשי הכפר שכללה מנהלת בית ספר, מורים, הורים, תלמידים, אנשי רשות, מרכז מורים ואנשי קהילה - וכל זאת בסדנא של חמישה ימים שהנחו יעל שורצברג ומיכל גלבו-אטר מהמכון לחינוך דמוקרטי. האומץ להסתכל על כל מרכיבי המערכת השמרנית בתוכה הם מתפקדים,

המאמר המלא:

לה גומרה - Dropout - Out: שבוע החינוך כמקפצה לשינוי, יעל שורצברג, מיכל גלבו-אטר ורון דביר

הקבוצה המובילה בפגישת תכנון, רגע לפני פתיחת שבוע החינוך

כיכר הכפר מוכנה לארח את שבוע החינוך

נקודת המוצא: הנרטיב החינוכי חברתי כלכלי של לה גומרה

לפני היציאה למסע שינוי, חשוב ביותר להכיר את נקודת המוצא – את ה"סיפור" הנוכחי.

מצד אחד, תושבי האי מאמינים באופן עמוק ב"חיים הטובים". יש חוף ים נהדר, אווירה שלווה שמושכת תיירים רבים, חיים חברתיים יפים, שתי תזמורות פולקלור מצליחות, שתי עמותות ספורט המארגנות את חיי הכדורגל, עמותת מטיילי הרים.

מצד שני, שוררת באי תחושה של ייאוש:

- ייאוש של המובטלים הרבים מהאפשרות למצוא תעסוקה. בשבעים השנה האחרונות האי עבר שרשרת של מהפכים - מקהילה של דייגים לחקלאות, לאחר מכן מעבר מחקלאות לתיירות

בין שאלת "מה אם?" של שירלי לתהליך מקביל במערכת החינוך המקומית. משרד החינוך הספרדי זיהה צורך עמוק בקידום חדשנות חינוכית, ובעקבות כך הציב יעדים והקצה תקציבים להכשרת מורים חדשנית. מפגש מלא נכונות לחלום ביחד בין שירלי לנייבס ולסקה ממרכז המורים המקומי יצר את ההזדמנות לעבור ממחשבה למעשה.

חיפשנו מנוף להנעת שינוי גדול והחלטנו על "שבוע חינוך" - סדנת בניית תמונת עתיד שתימשך שבוע שלם ותערב נציגים של כל הקבוצות ובעלי העניין הרלוונטיים: אנשי מרכז מורים, צוות בית ספר, הורים, תושבים אקטיביסטים, ילדים, אנשי הרשות המקומית והנהגת היישוב.

החינוך ולא במערכת הקהילתית הרחבה. חלק מהתושבים חושבים שאין סיכוי לשינוי, והאחרים שואלים - לשם מה? מדוע לא להמשיך ב"חיים הטובים" באי היפה לה גומרה? למה לשאוף לשינוי, להתפתחות, לצמיחה? למה לא להמשיך לציית לכללי המשחק הקיימים?

המקפצה לשינוי: שבוע חינוך

לשבוע החינוך הוגדרו כמה מטרות:

להתחיל לבנות מפת דרכים לפתרונות מעשיים בטווח הקצר.

1. לעצב את דמותו של החינוך העתידי בכפרים וכיצד הוא מתבטא בבית הספר.

2. ליצור מודעות בקהילה לצורך בשינוי ובעיקר להזדמנויות ולאפשרויות לחולל שינוי.

3. להעצים את אנשי החינוך בכפר.

4. לגבש גרעין של משוגעים לדבר שיפעלו למימוש הרעיונות שיווצרו בסדנה.

לכאורה התמקד השבוע במערכת החינוך הפורמלית, ובמיוחד בבית הספר התיכון. למעשה, צפינו שהדיון יתרחב הרבה מעבר לכך - שהרי מערכת החינוך אינה יכולה להיות מערכת מבודדת.

מטרות גדולות ושאפתניות יחסית לשבוע. אתם מזמנים לקרוא ולראות אם הן התממשו.

ובנייה, ובעקבות המשבר הגדול בשנת 2008 - אבטלה עמוקה.

● ייאוש של התושבים מאפשרות שינוי המציאות באי.

● ייאוש של ילדים רבים מהאפשרות לסיים את הלימודים בתיכון באופן מסודר, ולקבל תעודת גמר שתאפשר להם לימודים גבוהים.

● ייאוש מהאפשרות להצטיין. מדד ההצלחה העיקרי בסוף השנה הוא השאלה: "האם עברת?" עליית כיתה נחשבת הצלחה.

● ייאוש של הצעירים מהאפשרות לבנות קריירה מקצועית באי. צעירים שהצליחו לעזוב את האי ולרכוש השכלה ומקצוע נמצאים בדילמה: להתפתח במקצועם מחוץ לאי, או לחזור לאי, ליהנות מהחיים השלווים שהוא מציע ולהתפשר על משרות פשוטות.

● ייאוש של העוסקים בחינוך מהאפשרות להעניק חינוך משמעותי לילדי הכפר.

נשירת התלמידים היא בעיה כואבת במיוחד והיא הייתה המניע לשבוע החינוך. בעיה זו היא גם סימפטום של הייאוש הכללי באי. חוק חינוך חובה מחייב את התלמידים לשהות בבית הספר עד גיל 16. ואולם, תלמידים רבים חווים נשירה פנימית: הם פשוט לא עולים כיתה או מקבלים תעודת גמר וכך הם נשארים באותה כיתה פעם ועוד פעם ועוד פעם עד הנטישה הרשמית בגיל 16.

באי אין תודעה של יצירת שינוי - לא במערכת

שאלה: מה הכי חשוב ביחסים:

תשובה: כנות משני הצדדים... חברות... הבנה שכולם בני אדם, גם תלמידים וגם מורים... כבוד הדדי... שהמורים לא יהיו רציניים ויתרכזו רק בתוכנית הלימודים... שנוכל לדבר איתם בגובה העיניים"

שאלה: מה חסר בבי"ס כדי שירצו ללכת אליו:

תשובה: "סביבה לימודית מזמנת... יותר פסטיבלים... לחדש דרכי למידה... די עם למידה יבשה"

איך המודל מתקשר לקהילה?
למבוגרים יש מה ללמד, לתלמידים יש דרך לתרום דרך למידה, ולימוד המודל שלנו מכון להקשיב לצרכים של הקהילה ולהשתמש ברשתות החברתיות.

איך המודל מתקשר למשפחה?
המורים יבקרו בבתיים של התלמידים ויכירו את המשפחה באופן קרוב ואישי יותר.

המודל: Dropout out – מרימים מפרשים ומפליגים!

הרעיון המרכזי

בית הספר (ובעצם החינוך כולו) יתבסס על ששת ערכי הליבה שבחרנו בסדנא. פעולת בית הספר, המראה שלו, היחסים בין הבאים בין דלתותיו ועם העולם החיצוני, הניהול, הפדגוגיה - כל אלה יביאו לידי ביטוי את ששת הערכים:

- אותנטיות: היכולות שלנו והצרכים של כל אחד מאיתנו זה מה שהפך את המודל שלנו לאותנטי
- הכלה: כל הקבוצות נכללות: מורים, הורים, תלמידים, אנשי עסקים... כל אחד מתאים למודל שלנו ואף אחד לא יישאר בחוץ.
- חופש: אנו רוצים לתת לתלמידים לבחור את עתידם וללוות אותם בתהליך הזה.
- אקטיביזם: בחרנו להיות אקטיביים. הקבוצה התגבשה כדי לעשות. יש לנו את המשאבים ואת היכולת לפעול.
- אהבה: הבסיס ההכרחי לכל פרויקט שאפתני, להגשים חלומות.
- יציבות והתחדשות: נפעל למען קביעות המורים ונצמד בצעדים בטוחים לעבר חדשות

קשרים

איך מתקשר המרחב הפיזי למודל?
לכפר המון הזדמנויות למידה ייחודיות המהוות חלק בלתי נפרד מחייו של כל אדם בכפר. לכן בחרנו להוציא חלק מלמידה מבית הספר לרחוב.

וידאג לשלב את חומר הלימוד הרשמי (מתימטיקה, אנגלית, הבעה וכו') בפרויקט האישי. ההערכה תהיה משותפת בין התלמיד, המורה והמנטור. כאשר יחליטו יחד שהפרויקט הגיע לסיומו, התלמיד יציג את הפרויקט ותוצאותיו למרכז הדמוקרטי וכך יקבל הכרה.

לצד הפרויקט האישי בית הספר יחליט בתחילת שנת הלימודים על פרויקט משותף. ההחלטה על הפרויקט תתבצע דרך דיונים בהצעות שונות של מורים, תלמידים והורים. הפרויקט יעסוק בפתרון בעיה אמיתית בקהילה. המרכז הדמוקרטי יקיים פגישות תקופתיות שיעסקו בהתפתחות הפרויקט, צעדים שיש לעשות וחלוקת משימות וכן בפיתוח תרבות דיאלוגית בבית הספר.

יחסים

יחסים בין מורים לתלמידים

- היכולות האישיות של כל חברי הקהילה החינוכית, מורים ותלמידים יהיו נגישים ומוכרים.
- המורה ילווה את התלמיד בפרויקט האישי וכן בהשתתפותו בפרויקט הכללי.

נפעל להיכרות מעמיקה יותר דרך מעגלי דיאלוג של התלמידים ומחנך הכיתה.

יחסים בין מורים

- בתחילת יום הלימודים ובסופו תוקדש חצי שעה

איך המודל מתקשר עם המוסדות המקומיים?

יש לנו שיתוף פעולה מלא עם הרשות המקומית, ניצור בנק השתלמויות, כדי לגלות כיצד חברי קהילה יכולים לתרום.

איך המודל מתקשר למוסדות המקומיים?

יש לנו שיתוף פעולה מלא עם הרשות המקומית. בין השאר ניצור בנק השתלמויות, על מנת לגלות כיצד חברי קהילה יכולים לתרום

מרחב פיזי

- מרחבים פתוחים, בית ספר פתוח, מבנים ציבוריים פתוחים ועסקים פתוחים. שקיפות תהיה אחד מהמאפיינים של בית הספר.
- במרכז בית הספר ימוקם מרכז דמוקרטי - המעגל בו נערכים דיונים ומחליטים החלטות. מקום זה יעמוד לרשות הקהילה בשעות אחר הצהריים והערב.
- פינות עבודה אשר מתרחבות ומתקשרות עם מרכזי למידה בכפר
- כל מקום בכפר יכול לשמש כמרחב למידה, לדוגמה: אומנות בכפר, ביטוי לרב תרבותיות.

פדגוגיות

לקידום הצד האישי ייפתח בנק הזדמנויות כדי שתלמיד יוכל לפתח פרויקט אישי בלמידה בעולם האמיתי תוך שימוש בפדגוגיה של למידה מבוססת מקום. התלמיד יחתום על חוזה אישי שבו יגדיר את הפרויקט ומטרותיו. המחנך ילווה את התהליך

למפגש בין המורים.

יחסים בין תלמידים

- חלוקה גמישה לפעולות למידה בהתאם לתחומי עניין ולא בהכרח לפי גילאים.

סדירויות

- מערכת שעות גמישה: התלמידים יכולים לבוא ללמוד בשעות שמתאימות להם.
- ייקבע מספר שעות מינימלי וקצב הלימוד האישי של כל תלמיד יילקח בחשבון.
- שעות הפתיחה של בית הספר יגדלו כדי לאפשר מערכת גמישה.
- הפעילויות שנערכו מחוץ לבית הספר ייחשבו כשעות לימוד לכל דבר.
- המחנך ייפגש עם התלמיד באופן פרטני אחת לתקופה כדי להעריך את התקדמותו, לאתר בעיות, להדריך ולהתאים את מערכת השעות.
- במידת האפשר הפרויקטים יהיו קשורים לבחירה של התלמיד במקצוע עתידי.
- המחנך ידאג לכך שבעלי המקצוע, המנטורים, ידאגו לכך שהתוכן החינוכי הנוסף ייכלל בפרויקט.

תכנון הסדנה

תהליך תכנון והכנת הסדנה היה משותף לנציגי

משרד החינוך של האי, נציגת הקהילה, נציגת בית הספר ומנחות המכון לחינוך דמוקרטי.

- ביחד הבנו את הנרטיב המקומי ואת הפרספקטיבות של בעלי העניין השונים.
- הקמנו פורטל מיוחד לטובת השבוע וריכזנו בו חומרים מעוררי השראה כנקודת מוצא להתחלת הלמידה וליצירת התרגשות סביב השבוע המתקרב.
- גייסנו משתתפים לשבוע החינוך: קבוצה של כ-30 אנשים שהתחייבו להשתתף בשבוע פעילות שלם, מאתגר ומורכב. הקבוצה כללה אנשי מערכת החינוך, אנשי בית הספר, אנשי משרד החינוך, תלמידים, רשות, הורים, אנשי קהילה ונציגי מוסדות כגון הפארק של האי.

ה-DNA של שבוע החינוך

שבוע החינוך התבסס על כמה עקרונות פעולה שנשזרו בתכנון ובכל ימי הסדנה.

העיקרון הראשון: שילוב בין חוויה אישית עמוקה, רכישת ידע תאורטי ולמידה ממקורות השראה חיצוניים, חלום, חשיבה ופעולה

העיקרון השני: השבוע היווה מודל ודוגמה לפדגוגיה אחרת ולפעולה קהילתית. המחשבה היתה על היום שאחרי - בשאיפה שהמשתתפים ישתמשו בשיטות והעקרונות שחוו בסדנה, בעבודת ההוראה, והניהול.

העיקרון הראשון:

שילוב בין חוויה אישית עמוקה, רכישת ידע תאורטי ולמידה ממקורות השראה חיצוניים, חלום, חשיבה ופעולה

שיח קהילה פותח את
שבוע החינוך

העיקרון השלישי: חדר הסדנה נבנה

כמיקרוקוסמוס, הן מטפורית והן פיזית: המסע החל בחדר דיונים רגיל, אך במרוצת השבוע המשתפים עיצבו והעשירו אותו בתכנים שיצרו בפעילויות הסדנאיות, עד שנהפך בהדרגה למוזיאון עתיד. טיוטות שיצרנו לא הושלכו לפח אלא התווספו כדי ליצור מיקרוקוסמוס.

העיקרון הרביעי: שבוע אינטנסיבי, מגוון, מאתגר - שום שעה לא דומה לקודמתה, המתח והסקרנות נשמרים. נדבך מונח על נדבך עד ליצירת התוצרים הסופיים.

העיקרון החמישי: שילוב תמידי של פעולה וחשיבה אישית וקבוצתית. מאמץ מכוון לוודא שהצד האישי, התחושות והרעיונות והייחוד של כל אחד מהמשתתפים, לא אובד בתהליך הבנייה הקבוצתי.

המסע – יום אחרי יום

הארכיטקטורה של שבוע החינוך, מבט ממעוף הציפור

כאמור – השתמשנו בשיטת The Deep Dive – עבודה אינטנסיבית של יצירה משותפת של אבי טיפוס של פתרונות פורצי דרך

היום שלפני	בניית אמון, קבוצה מובילה וסיפור משותף
היום הראשון	יציאה לדרך וחקירה משותפת: למה יש נשירה?
היום השני	יום הלמה. למה לשנות? אילו ערכים עמוקים ינחו אותנו ביצירת השינוי?
היום השלישי	בניית ארבע תמונות עתיד
היום הרביעי	"מארבע יוצא אחד" - שילוב התמונות למודל חינוכי-קהילתי אחד
היום החמישי	הצגת המודל, קבלת אישור להמשך, ותכנון הצעדים הבאים, לטווח הקצר ולטווח הארוך.
היום שאחרי	שבוע החינוך הוא המקפצה למסע שינוי גדול. כעת צריך לצאת ליישם.

פאנל התלמידים אפשר לקולם להשמע חזק וברור

בסיום ערב השולחנות העגולים אמרו משתתפים:

“אנשים שונים” אך דעות דומות, לכל המשתתפים, הרגשתי כי יש לנו מצע משותף ואנו מיצגים את הקהילה”

“אהבתי את השיחה עם התלמידים שנתנה נקודות מבט שלא חשבתי עליהן קודם”

מושג התחלתי על התרבות המקומית, הניואנסים של מה שמדובר ומה שבין השורות, הדברים שלא נאמרים והפילים הנסתרים שמטיילים בחדר.

היום הראשון – חקירה: למה ילדים נושרים?

יציאה למסע מורכב בקבוצה של 30 חברים מחייבת יצירה של חוויית שייכות, היכרות אינטימית, בניית סביבה בטוחה שבה כל אחד יכול לבטא את עצמו. לכן שבוע החינוך נפתח בפעילויות שאפשרו למשתתפים להכיר זה את זה מזויות שונות.

העיקרון השישי: תכנון מדוקדק המגדיר מראש מה יקרה בכל דקה - וגמישות לשינויים בהתאם להתפתחויות ולהפתעות בעולם האמתי.

העיקרון השביעי: Deep Dive. השתמשנו בשיטת החדשנות המשתפת של חברת העיצוב התעשייתי והחברתי המובילה בעולם, IDEO.

יום לפני – בניית קבוצה מובילה

יום זה הוקדש להכנת הצוות המוביל למפגש ויצירת אמון בינינו המנחות לבין הקבוצה המובילה המקומית. הכנה זו נתנה לנו

מהם הערכים המרכזיים שלי?

”ראיתי את המלאך בתוך השיש וגילפתי אותו לחופשי”

מיכלאנג'לו

חשיבה חדשנית וחזונית שואבת ממקורות השראה. הקדשנו חלק מהיום הראשון להכרת כמה מקורות השראה. סרטון על עיר חינוך בת ים בישראל שחוותה תופעות נשירה קשות פתח צוהר של תקווה (קראו על כך בפרק: חינוך אישי בבת ים), הסרטון של IDEO על שבוע עיצוב עגלת הסופר נתן לנו השראה תהליכית על המסע הקבוצתי המרתק מצורך לפתרון יצירתי.

חיפשנו השראה לא רק מחוץ לכפר אלא גם אצל ילדי הכפר. פאנל ילדים אפשר לקול הצעיר להישמע באופן חזק וברור. הזווית של הילדים על גורמי הנשירה השלימה את הפרספקטיבה

המרחב הפיזי עוצב מחדש
בלילה שבין היום השני
ליום השלישי כדי ליצור
סביבת עבודה מעוררת
השראה

הלילה שבין היום השני והשלישי — בונים מרכז עתידי

בלילה בין היום השני לשלישי הפכנו את חדר העבודה של הקבוצה ל"מרכז עתידי" זמני — מרחב שמאפשר ומזמן חשיבת עתיד. כיסינו את הקירות בפוסטרים ענקיים — גלריה של יצירות אמנות חשובות שישמשו כמקורות השראה. אירגנו פינת ישיבה לא פורמלית, יצרנו מעבדת פיתוח עם ארבעה מרחבי עבודה לצוותים, ועל כל שולחן צוות העמסנו חומרי בנייה. בניית העתיד חייבת להתבסס גם על העבר- אף פעם לא מתחילים מדף חלק. כך גם במקרה זה — כל החומרים שנוצרו

בהיסטוריה המשותפת
הקצרה שלנו — ביומיים
הקודמים — הושארו
בחדר.

של המבוגרים. הפאנל הניב תובנות עוצמתיות על הקשר בין הילדים למבוגרים ועל האפשרות הריאלית לשיח שיויוני.

לעת ערב ארגנה הקבוצה מפגש שולחנות עגולים בהשתתפות אנשי הקהילה המקומית. היתה זו דרך להעשרת הידע של הקבוצה ולחיבור ראשוני של אנשי הכפר לתהליך. סביב השולחנות שאלנו שתי שאלות פשוטות אך עוצמתיות:

1. למה נשירה?
2. מה צריך לעשות אחרת כדי למנוע אותה?

היום השני — Porque porque

בדרך כלל הטייס האוטומטי המנחה את פעולתנו אומר לנו: יש בעיה? נחפש מיד את הפתרון!

ביום זה ניטרלנו את האוטומט, השהינו את הקפיצה מבעיה לפתרון - והקדשנו את הזמן הנדש ליצירת הבסיס הערכי החזק שעליו ייבנו בהמשך הפתרונות. שאלת ה"למה" האישי ולאחר מכן הקבוצתי נחקרו לעומק.

BIENVENIDAS
AL
2020

אחד הצוותים בונה תמונת עתיד

לזהות אצל כל אחד מאתנו רעיון קריטי - כזה שאם לא יילקח בחשבון ארגיש שקולי לא נשמע.

המשימה השנייה היתה קבוצתית: בניית מרחב החינוך בכפר תוך התייחסות לרעיונות האישיים. ארבעה צוותים בנו תמונות עתיד. בכל צוות השתתפו נציגים של המורים, התלמידים, מרכז מורים, הקהילה, הורים, ואנשי הרשות המקומית בתפקידים שונים וכל אחד מהם התבקש ליצור מודל שיפתח רעיון מרכזי ולהסביר כיצד הוא בא לידי ביטוי בחמישה מרכיבים.

היום הרביעי – מארבע יוצא אחד
ביום הקודם יצאנו מסע וירטואלי בין ארבעה בתי ספר בעולם ולאחריו בנינו ארבעה מודלים. היום

היום השלישי – בניית תמונת עתיד

הבוקר הוקדש ללמידה ממקורות השראה מארבעה מקומות בעולם.

באמצעות סרטונים על בתי ספר יוצאי דופן בהודו ובארצות הברית (הוואי, בוסטון ופרובידנס) למדנו על אפשרויות חדשות, ואז יצרנו גשר בין מקומות רחוקים אלה לבין לה גומרה. דנו בשאלה איזה רעיון גדול אפשר לקחת מכל אחד מפרויקטים אלה אל האי.

שעות אחר הצהריים הוקדשו לבניית תמונת עתיד של החינוך בכפר. כהרגלנו בשבוע זה המשימה הראשונה היתה אישית: מהו הרעיון שחשוב לי אישית שיושם במערכת החינוך בכפר? רצינו

ספארי רעיונות - אחת
המשתתפות מציגה את
תמונת העתיד שיצר צוותה
לצוותים האחרים

דיאלוג, אינטראקציה
ואמנות כמקור השראה

אנחנו יוצאים למסע בין ארבעת המודלים שנבנו
בחדר. הצוות שבנה כל אחד מהמודלים אירח את
הצוותים האחרים, הציג את המודל שלו והזמין
משוב ורעיונות שיחזקו אותו.

השלב הבא היה המשימה המאתגרת: יצירת תמונת
עתיד אחת המשלבת את הרעיונות העיקריים
של ארבעת המודלים. זה היה תהליך מורכב עקב
החשיבות להגיע לקונצנזוס חזק שיהיה בסיס
ליישום בעתיד.

שיטת האקווריום איפשרה לבצע משימה זו באופן
דיאלוגי ויצירתי. המשתתפים התארגנו במעגל
פנימי ובמעגל חיצוני. במעגל הפנימי, הלא הוא
האקווריום, ישבו נציגי ארבעת הצוותים ועבדו

תמונת העתיד המשותפת מוצגת לחברי קהילת האי

מעשי ביותר, של הקבוצה. המשתתפים התחלקו לקבוצות תפקיד: שולחן להורים, שולחן תלמידים, שולחן מורים, שולחן רשות מקומית ושולחן של מרכז הלימוד המקומי.

כל צוות הגדיר משימות לטווח הקצר והארוך בתחום העשייה, האחריות והרצון שלו.

רגע לפני סיום השבוע האינטנסיבי קיימו פגישה מסכמת עם הקבוצה המובילה שיצאה אתנו לדרך. יחד ביצענו חשיבה רפלקטיבית על התהליך שעברנו במשך השבוע והזמנו את המשתתפים להשתמש בפדגוגיה החדשה כדי לטפל באתגרים חינוכיים וקהילתיים שונים של לה גומרה.

על שילוב ועיצוב התמונה. המעגל החיצוני צפה בתהליך, אך בכל שלב יכול אחד מחברי המעגל החיצוני להצטרף למעגל הפנימי ולתרום רעיונות למודל המתפתח.

היום החמישי – הצגה, אור ירוק והכנת מפת דרכים ליישום

לאירוע הצגת תמונת העתיד של החינוך באי באו אנשים רבים מאוד: מובילי דעה, מקבלי החלטות כגון ראש הכפר, נציג משרד החינוך ונציג ממשלת האי, מנהלי בתי ספר אחרים, תושבים והורים נוספים. תמונת העתיד הוצגה והתקבלה ההחלטה - יש אור ירוק להמשיך.

הקהל הגדול התפזר וכעת התקיים מפגש מסכם,

תמונות עתיד לפעולות משנות מציאות - כל צוות הגדיר משימות לטווח הקצר והארוך בתחום העשייה, האחריות והרצון שלו

משוב על שבוע החינוך

הנה כמה הדברים שנאמרו בשיחת סיכום שבוע החינוך:

מורה:

"בדרך כלל
אנו סגורים
בחברה ומפחדים
משינויים. אני
מקווה להדביק
אחרים בשינוי
שאנו רוצים
לעשות פה".

מנהלת השירות הפסיכולוגי:

"הגענו לסדנא
בחוויית
אימפוטנציה-
תחושה שהשיטה
חונקת איתנו.
סיימנו עם אור
ושמש".

סגן ראש הכפר:

"במשך שנים של
נסיונות להוביל
שינוי, עד לפרויקט
הזה, חווינו המון
כשלונות. הגעתי
לפה מיואש
מהמצב ואני יוצא
בתחושה אחרת
לגמרי".

אשת מרכז המורים:

"כולנו
אנשים מיוחדים
שאינן להם תחליף.
כל אחד מביא את
הייחודיות שלו
וחשוב שכולנו
פה. אפילו אם
אחד מאיתנו לא
היה פה, החווייה
וגם התוצאות היו
שונה".

תלמידה:

"בעקבות התהליך
הרגשתי כי העתיד
צופן לי הרבה
יצירתיות בחיים.
אני עוד לא יודעת
לאן זה יוביל אך
יודעת שעבודתי
תערב פעולה עם
אנשים".

אמא:

"החווייה היתה
סופר חיובית
מבחינה אישית
ומקצועית.
צמחתי ולמדתי
המון".

מנהלת:

"הצלחנו
לעשות את
הבלתי אפשרי.
השיתופיות
הקפיצה אותנו
קדימה".

תוכן העניינים

פתח דבר

- 10 שש פרספקטיבות על עיר חינוך.....
- 12 כיכר הידע.....
- 14 תודות.....
- 15 הזמנה למסע.....
- 18 מרכז הידע הבינלאומי לערי חינוך.....
- 19 המכון לחינוך דמוקרטי.....

1 למה עיר חינוך?

- 20.....
- 22 פרספקטיבות מרובות והזכות לעיר.....
- 24 הפרספקטיבה האישית.....
- 26 הפרספקטיבה העירונית.....

2 מהי עיר חינוך?

- 30.....
- 33 הסיפור של אדם ודניאלה.....
- 37 מודל עיר חינוך.....

3 איך? שדות הפעולה בעיר חינוך

- 46.....
- 48 תהליכי שינוי בכל המרחבים בעיר.....

שדה החינוך הפורמלי

- 51.....
- 55 מתרבות דמוקרטית לפדגוגיה דמוקרטית.....
- 57 העיר כבית ספר – למידה במרחב העירוני.....

- 61 חינוך אישי: רוח דמוקרטית בחינוך הפורמלי.....
- 66 למידה מבוססת פרויקטים.....
- 68 הקמת בית ספר ברוח המאה ה-21.....
- 71 בתי ספר דמוקרטים.....
- 74 מנטורינג.....
- 77 התאמת סדירות בית ספר לתהליך שינוי פדגוגי.....
- 82 החממה להכשרת מורים.....
- 84 מודל חלוצי חינוכי.....
- 86 חינוך לגיל הרך.....

שדה החינוך הבלתי פורמלי

- 91.....
- 94 תנועות נוער.....
- 98 התנדבות.....

השדה ההשתתפותי: לטפס בסולם ההשתתפות

- 100.....
- 104 ארגז כלים להשתתפות.....

השדה המכיל

- 107.....

שדה הכלכלה המקומית

- 118.....

השדה הפיזי

- 123.....
- 130 תכנון עירוני למען ועל ידי ילדים.....

שדה הפעולה התרבותי

- 134.....
- 137 קטמונה - ספרייה וגלריה מתחת לבית.....

5 היכן? סיפורי ערים 206.....

208..... ג'סר א-זרקא

215..... הוד השרון

217..... בת ים: מהפכת החינוך האישי החלה כאן

222..... אוטופיה חינוכית בחולון

235..... רעננה – עיר בניסוי

240..... קוריטיבה - אקופונקטורה עירונית

244..... שיבוייה, עיר שהיא אוניברסיטה

248..... חריש: קהילה בונה עיר דמוקרטית

254..... שבוע החינוך בלה-גומרה כמקפצה לשינוי

268..... קולאד' אירופאי

271..... רמת השרון: "מבוגר משמעותי בקהילה מחנכת דור"

6 אפילוג 280.....

282..... מסע ארוך, מורכב, מרתק - ורווחי

284..... המפתחות להצלחה עירונית

287..... אפילוג: עיר חינוך – מבט אל העתיד

נספחים 288.....

289..... על יוצרי הספר

294..... יישומים דמוקרטיים לשינוי עירוני, לחינוך ולחברה

296..... עיר בונה חינוך, חינוך בונה עיר

שדה העתיד 139.....

142..... מרכזי עתיד עירוניים

147..... חממת חדשנות

149..... בית מדרש בונה עתיד

151..... עיר בוחרת חינוך

השדה הווירטואלי: עיר חינוך בעידן הידע 153.....

154..... טכנולוגיות מידע כפלטפורמה מעצימה להשתתפות אזרחים

160..... למידה בעידן המידע

4 איך? המסע אל עיר חינוך 162.....

164..... תהליך השינוי

170..... גיבורי עיר חינוך

171..... המנהיגים כמובילי שינוי

175..... צוות התערבות עירוני

181..... המנחים כסוכני שינוי

184..... הכשרה בעיר חינוך

187..... ההורים בעיר חינוך

200..... קרטוגרפיה עירונית חינוכית

196..... העמקה בלמידה ומסעות חקר

197..... בניית תמונת עתיד – מחזון אישי לחזון עירוני

202..... יישום תמונת העתיד

204..... הערכה היא אחד מגלגלי השינוי